

Opendeurdagen
museum en beeldentuין

Nic Jonk: een geroemd Nederlands kunstenaar

In 1928 geboren in een arm boerengezin in Schermerhorn -deel van het poldergebied De Schermer-, begon Nic Jonk vanaf 1945 kunst te studeren in Amsterdam, tot schande van de familie. Later gaf hij zelf ook les in verscheidene kunstscholen. Hij overleed in 1994 in Alkmaar. Zijn zoon en schoondochter baten sindsdien het museum uit.

In november kent het museum en beeldentuin van de Nederlandse kunstenaar Nic Jonk in Grootchermer z'n opendeurdagen. Dan is de toegang enkele dagen gratis.

Veelgeprezen

In 2018 berichtte NRC dat Nic Jonk vroeger een veelgeprezen kunstenaar was (zelfs Koningin Beatrix kwam tweemaal op bezoek) die intussen wat vergeten is geraakt. Dat was ooit anders. Jonk kende de appreciatie van Appel, Corneille, Willink... Zij exposeerden ook in zijn beeldentuin. Henriëtte Tammes is mede-eigenaar van 'Arends en Tammes Fine Arts', een kunstagentschap in Antwerpen dat onder meer de erven van Nic Jonk in België vertegenwoordigt. Zij weet niet goed waar die bewering vandaan komt: "Nic Jonk is bij Nederlandse kunstliefhebbers nog steeds wel bekend en geliefd. In België is hij minder bekend, alhoewel hij meerdere exposities heeft gehad in onder andere Deurle, Sint-Niklaas en Hasselt, waar Koning Boudewijn en Koningin Fabiola aanwezig waren. Hij is een héle bekende kunstenaar geweest". Nic Jonk was vooral bekend als beeldhouwer, maar hij was ook een groot schilder en graficus.

Nic Jonk werd een geroemd beeldhouwer, waarvan zo'n 250 grote werken in niet minder dan 29 Nederlandse steden opgesteld staan, verspreid over zowat alle provincies. Zo telt Amsterdam 8 beelden van Nic, waaronder 'Jonas en de Walvis' op Damrak. Utrecht heeft 4 publieke werken van Nic, Katwijk 5. Beelden van Nic Jonk zijn ook te zien in Duitsland, België, Frankrijk, Spanje, Italië en Californië.

Ronde vormen

De bronzen monumentale beelden zijn erg plastisch, met meteen herkenbare ronde vormen. De inspiratie daarvoor komt dan ook voort uit 'ronde' en vloeibare oerelementen van het leven: water, waterdieren zoals walvissen en dolfinen, de aarde, de zon, de vrouw, liefde, vruchtbaarheid. Hij gebruikte vaak mythologische verhalen als basis voor zijn werk.

Kleiner brons van Nic Jonk vind je tussen ongeveer  1.000 en  3.000 op kunstveilingen en -sites. Ook Arends & Tammes verkoopt bronzen beeldjes van rond de  3.000. Replica's zijn een stuk goedkoper en vind je ook in het museum in Grootchermer. Sinds 1993 ontwierp Nic Jonk ook toegepaste kunstwerken in glas, perspex en staal. Daarnaast zijn er een aantal sieraadont-

Jonk kende de appreciatie van Appel, Corneille, Willink

werpen. De kunstenaar maakte, vooral sinds einde jaren '80, ook grafisch werk en kleurrijke olieverfschilderijen, waarin de vrouw, maar ook dierenfiguren zoals paarden en zwanen zeer expressief uitgebeeld worden.

Van reclame naar kunst

Nics vader stierf toen hij nog jong was. Als oudste zoon hielp Nic dagelijks mee in de kruidenierszaak die z'n moeder in Oud-

karspel geopend had om het gezin te kunnen onderhouden. Hij zou de zaak later overnemen. Maar hij wilde eigenlijk tekenen, schilderen, beeldhouwen. Meteen na het einde van de Tweede Wereldoorlog, in 1945, kwam het ervan: op zijn zestiende trok hij naar Amsterdam, zeer tegen de zin van zijn familie. Hij begon z'n carrière in de Amsterdamse reclamewereld, in het bedrijf van zijn oom.

Maar z'n passie was kunst creëren. Daarom schreef hij zich in aan de Kunstnijverheidsschool. Hij bleef verder kunst studeren en oefenen, terwijl hij z'n brood verdiende in de reclamesector. Zo volgde hij ook lessen modeltekenen aan de Rijksnormaalschool. Tijdens z'n studies vatte hij interesse op voor beeldhouwen. Hij kreeg les van onder meer Piet Esser en Wessel Couzijn. Zijn belangrijkste voorbeelden waren Artistide Maillol en Henri Laurens.

250 grote werken in 29 Nederlandse steden

Intussen was hij in 1947 begonnen bij reclameafdeling van de toenmalige warenhuisketen V&D. Daar kreeg hij onder meer een opdracht om vier gipsen leeuwen te maken voor op de voorgevel van het Amsterdamse filiaal. Die moesten het jubileumfeest van Koningin Wilhelmina luister bijzetten. Later werkte hij nog voor De Bijenkorf op de reclame.

Greet

Nic voelde zich als plattelandsjongen zonder opleiding in de grote stad vaak eenzaam. Hij ging naar de dansles, en ontmoette er Greet. Ze trouwden in 1950. Ze kregen een kamer bij Nics moeder, die haar winkel verkocht had om gezondheidsredenen en in Amsterdam was komen wonen. Een jaar later wordt hun eerste zoon geboren.

Nics grootste wens was om een opleiding aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten te volgen. Dat ging echter niet samen met een voltijdse baan. Hij ging praten met de directeur van de academie. Het zou moeilijk worden: het eerst jaar zou

er geen geld beschikbaar zijn. Indien Nic voldoende talent zou hebben, zou hem een beurs van 1.500 gulden toegekend worden, voor het tweede jaar. Hij wordt toegelaten en studeert en oefent onverdroten, tot in de avonduren. Nic en Greet proberen in de weekends hun kostje bijeen te schrapen met reclamewerk. Na een opdracht om 9 reliëfs te maken voor architect Zandstra, gaat hij met Greet en twee collega's die hem met de reliëfs geholpen hebben, naar Parijs. Kunst bekijken, musea opsloppen, tekenen.

Verhuizing

In 1956 betreft het gezin, intussen een dochter rijker, een driekamerwoning in Amsterdam. De eerste opdracht voor een groot beeld is intussen binnen en Nic zoekt een atelier. Hij vindt een grote, koude ruimte op de Rapenburg. Nic krijgt echter veel last van reuma, waar hij als kind al vaak aanvallen van had. Hij verblijft zeven weken in een gespecialiseerd ziekenhuis in Nijmegen.

Het gezin heeft intussen twee dochters en drie zonen. Het huis wordt te klein. Het inkomen ook. Die zorg wordt alvast voor een jaar opgelost, als Nic gevraagd wordt om les te geven aan de Koninklijke Academie voor Kunst en Vormgeving in Den Bosch. Dat blijkt echter niets voor hem te zijn: te veel bijkomstigheden, die hem belemmeren in z'n creatieve werk.

In 1960 krijgen ze een atelierwoning in Tuinstad Osdorp in Amsterdam. Het is allemaal wat te klein, zowel het atelier als de woonruimte. Het grote atelier aan de Rapenburg moet plaatsmaken voor de IJtunnel. Maar er is inmiddels een belangrijke bestelling van de stad Amsterdam: het zes meter grote beeld 'Ne-reus op zeepaard' op de Berlagebrug. Het moet er in 1970 staan.

Grote investeringen

In 1965 kwam Nic met z'n vrouw en zes kinderen in Grootschermer wonen, nabij zijn geboorteplaats. Daar begon hij met een openluchtmuseum en 'beeldentuin'. Ze kochten er een boerderij met veel grond. Dat was een grote investering, die eigenlijk z'n budget te boven ging. Hij kreeg heel wat opdrachten, maar het gezin bleef in financiële moeilijkheden verkeren. Veel geld ging naar het gieten van kostbare bronzen beelden voor Nics eigen beeldentuin. Hij liet ook vaak al brons gieten voordat er een koper voor het beeld was. Niettemin kreeg Nic Jonk in kunstkrin-

gen vaak het verwijt te commercieel te zijn. Henriëtte Tammes: “Nic was altijd heel enthousiast in wat hij deed en hij sprak veel mensen aan. Alles wat hij verdiende, stak hij in dat museum”. In 1988 sloot hij een driejarig sponsorcontract af met Nashua Nederland. Dat behelsde onder meer de creatie van een tweede beeldentuin, in het (intussen failliete) Land van Ooit in Heusden (Drunen). Nic kreeg gezondheidsproblemen, wat het zware beeldhouwwerk in de weg zat. Tijdens zijn laatste levensjaren legde hij zich dan ook meer toe op schilderen.

Beeldentuin

Bij de opening van de beeldentuin in Grootshermer, was er meteen veel belangstelling. Een beeldhouwer die z'n beelden in de tuin zette, was dan ook nieuw in die tijd. In 1995 realiseerden zijn zoon Zeger en zijn schoondochter Annelies de uitbreiding en renovatie van het museum en de beeldentuin. Zij baten het museum nu uit. Greet en een paar van de kinderen exposeren er ook.

In België

“Ik kom regelmatig in het Middelheimpark in Antwerpen, waar je ook een grote beeldentuin hebt. Wie daar voor mij ontbreekt, is Nic Jonk. Ik ijver er al jaren voor om ook een beeld van hem

Alles wat hij verdiende, ging naar het museum en de beeldentuin

in dat openluchtmuseum te krijgen, hij hoort daar echt thuis”, zegt Henriëtte Tammes. Voor liefhebbers organiseert Arends & Tammes ook uitstappen naar de beeldentuin in Grootshermer. Als voorproeftje kun je alvast schilderijen, grafisch en bronzen werk van Nic Jonk bekijken in de galerij in Antwerpen.

www.nicjonk.nl www.arendstammesfinearts.be

Tekst: Peter Thoelen

Meer nieuws...

Vlaanderen krijgt extra factuur voor sluis

Bij de bouw van de nieuwe sluis in Terneuzen is sprake van een stevige financiële tegenvaller door bodemverontreiniging. Bij het Vlaams-Nederlandse project is afgesproken dat meeen tegenvallers voor Vlaanderen zijn. Het verwijderen van de sterk vervuilde grond vereiste extra werk, en de bouwer - een combinatie van het Nederlandse BAM met de Belgische bouwers DEME en Van Laere - moest de planning omgooien. De Nieuwe Sluis zal leiden tot een betere toegang en een vlottere doorstroming vanaf de Westerschelde naar het Kanaal van Gent en verder. Het gaat om een megaproject, want de sluis krijgt dezelfde afmetingen als de nieuwe sluisen in het Panamakanaal. De opening is nog altijd gepland voor eind 2022.

De Nederlandse bouwer BAM scheurde eerder zijn broek aan de zeesluis in IJmuiden. Bij dat project verloor het 115 miljoen euro, waardoor de bouwer in juli met een winstwaarschuwing op de propen kwam. De zegsman van BAM liet weten dat ‘er geen grond is te veronderstellen dat dit werk een probleemproject zou worden’. Volgens hem zijn de uitvoeringsdetails niet veranderd ten opzichte van het ontwerp in de aanbesteding, waardoor er volgens de zegsman ‘geen schadepost bekend’ is.

www.tijd.be

De Block heeft wapen tegen dure pillen

Samen met acht andere landen gaat België de ontwikkeling van nieuwe en dure geneesmiddelen opvolgen. ‘Op die manier kunnen we betere prijzen afdwingen’, zegt minister van Volksgezondheid Maggie De Block.

Door baby Pia, die aan een zeldzame weesziekte lijdt en een medicijn nodig had dat 1,9 miljoen euro kost, staat de betaalbaarheid van geneesmiddelen bovenaan op de politieke agenda. Door innovaties in de farmawereld kunnen meer patiënten worden geholpen, maar de kostprijs loopt bijzonder hoog op. Om beter op de hoogte te zijn van de innovaties, gaat België met negen andere landen de ontwikkelingen in de farmasector opvolgen. De Riziv doet dat nu al, maar via de samenwerking kan dat veel nauwgezetter gebeuren. Naast de buurlanden Nederland en Luxemburg gaat het over Ierland, Portugal, Zweden, Denemarken, Zwitserland en Noorwegen.

Via een centrale databank zullen ze alle mogelijke informatie over geneesmiddelen en geneesmiddelen die in ontwikkeling zijn met elkaar delen. ‘Op die manier kunnen we vanuit het beleid veel beter anticiperen en ook betere prijzen afdwingen voor de sociale zekerheid’, zegt minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid De Block.

www.tijd.be